

De Germaanse oorsprong – 4

Als we de gegevens van Sint Nicolaas en Wodan bij elkaar leggen, zien we duidelijk dat er grote gelijkenissen zijn tussen beiden.

Wodan en Nicolaas werden beiden aangeropen als beschermheren. Ze beschikten over wondere krachten en waren milde schenkers: Wodan schenkt de zaden voor de oogst. Nicolaas beschermt zijn volk tegen hongersnood. Zowel Nicolaas als Wodan staan voor gerechtigheid en het huwelijk. De alwetendheid, dichtkunst en de runentekens van Wodan (de god van de wijsheid) zien we weer terug in het grote boek van de Sint, de gedichtjes en chocoladeletters.

Paard

Waar in (heel) vroegere tijden Wodan met zijn achtbenige paard werd vereerd is er nu de heilige Nicolaas met zijn schimmel, die het land verblijdt. Het witte paard van de Sint is een beeld geworden van de schimmel Sleipnir.

Zwarte Piet

Ook de zwarte demonen van Wodan zijn nu terug te vinden in de Zwarte Pieten. Oel was de boodschapper met een zak, die naar offers speurde en levenszaden strooide. (in sommige streken in Vlaanderen worden steenkolen nog 'oelen' genoemd en is een oeleman een schoorsteenveger) De demonen Hugin en Munin informeerden Wodan over de daden van de mensen. Onze Zwarte Piet draagt ook een zak waaruit hij strooit, hij heeft een roe (zoals zwarte Nörwi) en informeert de Sint over wat de kinderen doen.

De roe

De roe van Zwarte Piet is oorspronkelijk helemaal geen strafwerktuig. De Germanen gebruikten deze als vruchtbaarheidssymbool om het leven aan te wakkeren. Ze sloegen hiermee op de grond, muren en bomen, zodat het nieuwe jaar herboren zou worden. De natuur kwam weer traag maar zeker opgang na Midwinter.

Ook was het bosje jonge twijgen ervoor om bij inwijdingsrituelen de 'nieuwe' volwassenen de levenskracht van de natuur mee te geven, door hen er stevig mee te meppen. Hoe meer tikken je kreeg, hoe sterker je werd. De roedes, waarmee jonge mannen vrouwen achterna zaten om hen te tikken, symboliseerden het verlangen om met hun mannelijke 'roede' de vrouwen vruchtbaar te maken.

Pepernoten

Het strooien van pepernoten is een verwijzing naar het verre verleden. Het verwijst naar het vruchtbaarheidsritueel dat we ook terugzien bij bruiloften (het strooien van rijst). De pepernoten herinneren aan noten en erwten, die als erotische symbolen aan Donar waren gewijd. Zij werden aan het begin van de winter tijdens de vruchtbaarheidsritten rond gestrooid. Bij sommige volkeren gelden noten en erwten nog steeds als symbool van liefde en vruchtbaarheid.

De Japanners strooien bij de aanvang van het jaar bonen op de vloer om demonen te verjagen. De noot met zijn stevig omhulsel is een symbool voor het verborgene dat eens geopenbaard of geboren zal worden.

Snoepgoed

Ander snoepgoed tijdens het Sinterklaasfeest, zoals speculaas, marsepein en chocolade letters, vind ook zijn oorsprong in de oude tijden.

In de tijd van de Germanen werd de god Freyr vooral door jonge meisjes vereerd. Zij vroegen hem in de gewijde nachten van de midwinterzonnenevend om hun een vrijer (een geliefde) te schenken of hun het beeld van de aanstaande man te tonen. Ook in vroegere Sint Nicolaas tijden werd de Sint aanbeden als huwelijksmakelaar (zie de legende van de bruidsschat pag. 1). Men verwachtte van Nicolaas dat hij een partner of vruchtbaarheid zou geven. Zo zingen we 'Sinterklaas goedheiligman'. Een eeuw geleden luidde de tekst echter nog 'goedheilikman', waarmee bedoeld werd goede huwelijksmaker (heilik = huwelijk). Het betekent dus eigenlijk: Sinterklaas, goed huwelijks-man. Want vele eeuwen lang gold Sint Nicolaas als heilige voor een meisje dat een man zocht.

Een **speculaaspop** werd door een vrijer (een geliefde) gegeven aan een meisje. Vaak was dit de afbeelding van de godin Freya, de godin van de vruchtbaarheid. Tegenwoordig kunnen we haar afbeelding nog steeds zien in de speculaaspoppen.

Het gebruik van het marsepeinen varken komt ook uit deze oude tijden. Om geluk af te dwingen werden in de tijd van de Germanen varkens geofferd aan de god Freyr, ook een god van vruchtbaarheid en rijkdom (hier komt trouwens ons spaarvarken vandaan). Maar nadat het afgodenoffer verboden werd, kwam het **marsepeinen varken** ervoor in de plaats.

De chocolade-, boter- en banketletters zijn duidelijke verwijzingen naar de runentekens van Wodan. Door daarvan te eten, kreeg men als het ware deel aan de wijsheid en de levenskracht van de goden. Ook kreeg een kind vroeger bij zijn of haar geboorte een initiaal van brood. Dit runenteken (voorloper van onze letters) was een symbool voor geluk.

Schoen zetten

Waar in vroegere tijden bij het rookgat offers werden gebracht aan Wodan en zijn paard, is er nu het gebruik van het schoen zetten. Om de Sint gunstig te stemmen, leggen de kinderen 's avonds naast de schoorsteen wat hooi en wortelen in een schoen voor het paard van de Sint. Zij hopen dat hij er 's nachts speculaas, snoep, fruit of speelgoed in zal leggen.

Boek

Het boek van Sinterklaas is later als gebruiksvoorwerp erbij gekomen. Het boek waarin goed en kwaad staan opgetekend is duidelijk afgeleid van de 'alwetendheid' van Wodan. Ook kunnen we dit gegeven in de Bijbel vinden (Openbaring 20:12). De 'alziendheid' van Sinterklaas wordt vergeleken met de alziendheid van God. Is dit niet eigenlijk godslasterlijk?